

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (десети състав)

2 март 2017 година *

„Преюдициално запитване — Съдебно сътрудничество по граждански или търговски дела — Връчване на съдебни и извънсъдебни документи — Регламент (ЕО) № 1393/2007 — Членове 8, 14 и 19 — Връчване чрез пощенски услуги на документ за образуване на съдебно производство — Липса на превод на документа — Приложение II — Формуляр-образец — Липса — Последници — Връчване с препоръчано писмо с обратна разписка — Липса на връщане на обратната разписка — Получаване на документа от трето лице — Условия за валидност на процедурата“

По дело C-354/15

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Tribunal da Relação de Évora (Апелативен съд Евора, Португалия) с акт от 11 юни 2015 г., постъпил в Съда на 13 юли 2015 г., в рамките на производство по дело

Andrew Marcus Henderson

срещу

Novo Banco SA

СЪДЪТ (десети състав),

състоящ се от: М. Berger, председател на състава, Е. Levits и F. Biltgen (докладчик), съдии,

генерален адвокат: М. Bobek,

секретар: V. Giacobbo-Peyronnel, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 7 юли 2016 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за португалското правителство, от L. Inez Fernandes, M. Figueiredo и R. Chambel Margarido, в качеството на представители,
- за испанското правителство, от M. García-Valdecasas Dorrego, в качеството на представител,
- за нидерландското правителство, от M. Bulterman и B. Koopman, в качеството на представители,

* Език на производството: португалски.

— за Европейската комисия, от М. Wilderspin, Р. Guerra e Andrade и М. Farrajota, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 8 септември 2016 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 година относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1348/2000 на Съвета (ОВ L 324, 2007 г., стр. 79).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Andrew Marcus Henderson и Novo Banco SA по повод на иск, предявен от последното във връзка с неизпълнение от страна на г-н Henderson на два договора за финансов лизинг, сключени между страните.

Правна уредба

Правото на Съюза

Регламент № 1393/2007

- 3 От гледна точка на правилното функциониране на вътрешния пазар целта на Регламент № 1393/2007 в съответствие със съображение 2 е да се подобрят ефективността и бързината на съдебните производства чрез установяването на принципа на пряко предаване на съдебните и извънсъдебните документи.
- 4 Съгласно член 1, параграф 1 от този регламент той се прилага за граждански или търговски дела, когато, за да бъде връчен един съдебен или извънсъдебен документ, той трябва да бъде изпратен от една държава членка в друга.
- 5 В съответствие с член 1, параграф 2 от посочения регламент той не се прилага, когато адресът на получателя на документа, който трябва да се връчи, е неизвестен.
- 6 В параграф 3 от посочения член 1 се уточнява, че „[в] настоящия регламент с понятието „държави членки“ се означават държавите членки с изключение на Дания“.
- 7 В глава II от Регламент № 1393/2007 се съдържат разпоредби, предвиждащи различни начини на предаване и връчване на съдебните документи. Тя се състои от два раздела.
- 8 Раздел 1 от тази глава се отнася до начините за предаване между определени от държавите членки органи, наречени „предаващи органи“ и „получаващи органи“, които са компетентни съответно да изпращат документите за тяхното връчване в друга държава членка и да получават такива документи от друга държава членка.

- 9 В този раздел се съдържа по-специално член 8 от този регламент, озаглавен „Отказ от приемане на документ“, съгласно който:

„1. Получаващият орган информира адресата посредством формуляр-образец, даден в приложение II, че може да откаже да приеме документа, който трябва да се връчи, по време на самото връчване или връщайки документа на получаващия орган в срок [от] една седмица, ако не е написан или не е преведен на един от следните езици:

- а) език, който адресатът разбира; или
- б) официалния език на държавата членка адресат, или, при наличие на няколко официални езика в тази държава членка, официалния език или един от официалните езици на мястото, където трябва да се осъществи връчването.

2. В случай че получаващият орган е уведомен, че адресатът отказва да получи документа в съответствие с параграф 1, той незабавно уведомява предаващия орган чрез удостоверение, предвидено в член 10, и връща молбата и документите, за които е поискан превод.

3. Ако адресатът откаже да приеме документа в съответствие с параграф 1, порочите на връчването могат да бъдат отстранени, като документът бъде връчен на адресата съобразно разпоредбите на настоящия регламент, придружен от превод на език, определен в параграф 1. В такъв случай за дата на връчването на документа се смята датата, на която документът, придружен от превода, е връчен в съответствие със законодателството на държавата членка адресат. Когато обаче, съгласно законодателството на дадена държава членка, документът трябва да се връчи в рамките на определен период, датата, която се взема предвид по отношение на заявителя, е датата на връчването на първоначалния документ, определена в съответствие с член 9, параграф 2.

4. Параграфи 1, 2 и 3 се прилагат и за начините на предаване и връчване на съдебни документи, предвидени в раздел 2.

5. За целите на параграф 1 дипломатическите или консулските представителства, когато връчването се извършва съгласно член 13, или органът или лицето, когато връчването се извършва съгласно член 14, информират адресата, че може да откаже да приеме документа и че всеки отказан документ следва да се изпрати на тези представителства или съответно органи или лица“.

- 10 Глава II, раздел 2 от Регламент № 1393/2007 предвижда „[д]руги начини за предаване и връчване на съдебни документи“, а именно предаване по консулски или дипломатически път (член 12), връчване от служители на дипломатически или консулски представителства (член 13), връчване чрез пощенски услуги (член 14) и пряко връчване (член 15).

- 11 Относно връчването чрез пощенски услуги член 14 от този регламент предвижда:

„Всяка държава членка е свободна да извършва връчване на съдебни документи пряко чрез пощенски услуги на лица, пребиваващи в друга държава членка, посредством препоръчано писмо с обратна разписка или друга равностойна услуга“.

12 Текстът на член 19 от посочения регламент, озаглавен „Неявяване на ответник“, е следният:

„1. Когато се е наложило документът за образуване на съдебно производство или друг равностоеен документ да бъде изпратен в друга държава членка, за да бъде връчен съгласно разпоредбите на настоящия регламент, и ответникът не се е явил, съдебно решение не се постановява, докато не се установи, че:

- а) документът е бил връчен по начин, предписан от вътрешното право на държавата членка адресат, за връчване на документи по местни искове срещу лица, намиращи се на нейна територия; или
- б) документът действително е предаден на ответника или е доставен до неговото пребиваване по друг начин, предвиден в настоящия регламент;

и че във всеки един от тези случаи връчването или предаването са извършени в срок, достатъчен, за да позволи на ответника да организира своята защита.

2. Всяка държава членка може да заяви в съответствие с член 23, параграф 1, че съдът, независимо от разпоредбите на параграф 1, може да постанови решение, въпреки че не е получено удостоверение, потвърждаващо връчването или предаването, ако са налице следните условия:

- а) документът е предаден по един от начините, предвидени в настоящия регламент;
- б) период, не по-къс от шест месеца, определен като достатъчен от съдията по делото, е изминал от деня на предаване на документа;
- в) не е получено никакво удостоверение, въпреки че са положени всички необходими усилия за неговото получаване чрез компетентните власти или органи на държавата членка адресат.

3. Независимо от разпоредбите на параграфи 1 и 2, при спешни случаи съдът може да разпорежи всякакви временни или предпазни мерки.

4. Когато се е наложило документът за образуване на съдебно производство или друг равностоеен документ да бъде изпратен в чужбина, за да бъде връчен съгласно разпоредбите на настоящия регламент, и е постановено решение срещу ответник, който не се е явил, съдията има право да възстанови срока за обжалване на решението по отношение на ответника, ако са спазени следните условия:

- а) ответникът не по своя вина не се е запознал своевременно с документа, за да се защити, или с решението, за да може да го обжалва; и
- б) основанията за обжалване, посочени от ответника, не изглеждат лишени от основание.

Молба за възстановяване на срок се допуска за разглеждане само ако е подадена в разумен срок, след като ответникът е узнал за решението.

Всяка държава членка може да заяви в съответствие с член 23, параграф 1, че такава молба няма да бъде приета за разглеждане, ако е била подадена след изтичане на срока, който държавата определя в своето съобщение, но който в никакъв случай не е по-малък от една година, считано от постановяване на решението.

[...]“.

- 13 Португалската република прави следното съобщение съгласно член 23 от Регламент № 1393/2007:

„Член 9 — Дата на връчването

Съгласно португалското законодателство документите трябва да се връчват в петдневния срок, предвиден в член 166 от Гражданскопроцесуалния кодекс, освен ако не е предвидено друго.

[...]

Член 19— Неявяване на ответник

Тъй като Португалия не смята да се приложи предвидената в член 19, параграф 2 възможност, португалските съдилища не могат да се възползват от нея.

Португалия определя срок от една година, считано от датата на постановяване на обжалваното съдебно решение, в който може да се подаде молба за възстановяване на срока за обжалване (вж. член 19, параграф 4)“.

Регламент (ЕО) № 44/2001

- 14 Член 26, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74) гласи:

„2. Съдът спира разглеждането на делото дотогава, докато не бъде доказано, че ответникът е могъл да получи документа за образуване на производството, или равностоен документ в достатъчен срок, който да му позволи да организира защитата си, или че са били предприети всички необходими стъпки за тази цел.

3. Член 19 от Регламент (ЕО) № 1348/2000 на Съвета от 29 май 2000 г. за връчването в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела [ОВ L 160, стр. 37; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 1, стр. 161] се прилага вместо разпоредбите на параграф 2, ако документът, с който се започва делото, или [равностойният] документ трябва да се предадат от една държава членка в друга, съобразно настоящия регламент“.

- 15 Член 34, точка 2 от Регламент № 44/2001 предвижда, че съдебно решение, постановено в държава членка, не се признава в друга държава членка, „когато то е постановено в отсъствие на страната, ако на ответника не е връчен документът за образуване на производството или равностоен документ в достатъчен срок, за да има възможност да организира защитата си, освен ако ответникът не е успял да започне дело за оспорване на съдебното решение, когато е било възможно да стори това“.

Регламент (ЕО) № 805/2004

- 16 Съгласно член 14, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 година за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания (ОВ L 143, 2004 г., стр. 15; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 7, стр. 3), озаглавен „Връчване без потвърждение за приемане от длъжника“:

„Документът за започване на производството или [...] равностоен документ и призовки за явяване на съдебно заседание могат да бъдат връчвани на длъжника по следните начини:

- а) лично връчване на личния адрес на длъжника на лица, които живеят на същия адрес на длъжника или са наети на работа там;

[...]“.

Португалското право

- 17 Съгласно член 188, параграф 1, буква е) от Código de Processo Civil (Гражданскопроцесуалния кодекс) връчването е невалидно, когато се докаже, че адресатът на личното връчване не се е запознал с документа, който трябва да се връчи, по причина, за която не носи отговорност, с други думи, когато заинтересованото лице обори презумпцията, предвидена в член 230 от същия кодекс.

- 18 Въпреки това съгласно член 189 от Гражданскопроцесуалния кодекс невалидността на връчването се счита за поправена, ако ответникът участва в производството, без да изтъква наличието на този порок.

- 19 От член 191, параграф 1 от този кодекс е видно, че без да се изключва прилагането на член 188, когато не са спазени предвидените в закона изисквания, призоваването е недействително.

- 20 Съгласно член 191, параграф 2 от посочения кодекс тази недействителност трябва да се изтъкне в срока, определен в призовката за оспорване на претенциите на ищеца или жалбоподателя в документа за образуване на съдебно производство или при липса на такъв срок — при първото участие в производството.

- 21 В главното производство е безспорно, че този срок е 20 дни, а именно срок от 10 дни, приложим за обезпечителните производства, увеличен с 10 дни срок поради отдалеченост, считано от дата, на която е прието, че е връчен документът за започване на производството.

- 22 По силата на член 191, параграф 4 от същия кодекс искането за обявяване на недействителност се взема предвид само ако разглежданият порок може да накърни защитата на адресата на връчването.

- 23 Съгласно член 228 от Гражданскопроцесуалния кодекс, озаглавен „Лично връчване по пощата“:

„1. Личното връчване по пощата се извършва с изпращането на препоръчано писмо с обратна разписка по официално одобрен образец до адресата на връчването, на неговия домашен или служебен адрес; връчването съдържа всички реквизити, посочени в предходния член, както и известие до третото лице, което получава документа, в което то се уведомява за отговорността, която носи при условия, аналогични на случаите на недобросъвестно поведение, в случай че не предаде при първа възможност писмото на адресата.

2. След подписване на обратната разписка писмото може да бъде връчено на адресата или на всяко друго лице, което се намира на неговия домашен или служебен адрес и заяви, че е в състояние да го предаде своевременно на адресата.

3. Преди подписването на обратната разписка пощенският служител поверява самоличността на адресата на връчването или на третото лице, на което дава писмото, и отбелязва данните от личната карта или от друг официален документ, позволяващ установяване на самоличността“.

24 Съгласно член 230, параграф 1 от този кодекс връчването по пощата с изпращането на препоръчано писмо с обратна разписка се счита за извършено в деня, в който е подписана обратната разписка. При това положение се счита, че писмото, съдържащо документа, който трябва да се връчи, е предадено на лицето, на което той трябва да се връчи, като се приема, че документът е връчен на неговия адресат на датата, посочена в обратната разписка, до доказване на противното от страна на последния.

25 От представената пред Съда преписка е видно по-конкретно, че по този начин адресатът на документа трябва да докаже, че той не му е връчен или че връчването е извършено след предполагаемата дата по причини, за които не носи отговорност.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

26 От акта за преюдициално запитване е видно, че Banco Espírito Santo SA, станала впоследствие Novo Banco — банкова институция със седалище в Португалия и г-н Henderson, пребиваващ в Ирландия, са сключили през 2008 г. два договора за финансов лизинг на помещения за магазини в сграда, която се намира в община Портимао (Португалия) и е собственост на тази банкова институция.

27 Отдаваните на лизинг имоти са предоставени на г-н Henderson, който е влязъл в тяхно владение към датата на подписване на посочените договори.

28 Тъй като г-н Henderson не е платил лизинговите вноски за 2012 г. и не се е съобразил с последователните падежи за плащане, на 28 февруари 2014 г. Novo Banco го е поканил да заплати дължимите суми, тъй като в противен случай може да се стигне до разваляне на въпросните договори.

29 С препоръчано писмо от 4 април 2014 г. Novo Banco е уведомило г-н Henderson за развалянето на сключените между страните договори.

30 Към тази дата неплатената сума възлиза на 20 437,03 EUR, но г-н Henderson отказва да предаде на собственика владението на посочените имоти.

31 Novo Banco подава пред Tribunal de Comarca de Faro (Окръжен съд Фаро, Португалия) молба за допускане на обезпечителна мярка за възстановяване на владението върху отдадените на лизинг имоти.

32 Tribunal de Comarca de Faro (Окръжен съд Фаро) връчва тази молба на г-н Henderson с препоръчано писмо с обратна разписка на адреса му в Ирландия.

33 Тъй като обратната разписка не е върната, Tribunal de Comarca de Faro (Окръжен съд Фаро) отправя до португалските пощенски служби искане за предоставяне на информация. Те му отговарят, че според информационните регистри на пощенския оператор в Ирландия, която е държавата членка по местоназначение, въпросното писмо е връчено на адресата на 22 юли 2014 г.

- 34 След като констатира, че г-н Henderson не е предприел действия да се яви по делото и да оспори исканата обезпечителна мярка, Tribunal de Comarca de Faro (Окръжен съд Фаро) постановява определение, с което уважава молбата на Novo Banco.
- 35 На 7 октомври 2014 г. г-н Henderson обжалва това определение пред запитващата юрисдикция Tribunal da Relação de Évora (Апелативен съд Евора, Португалия), като поддържа, че определението е нищожно.
- 36 Всъщност, от една страна, в преписката не се съдържа обратната разписка на препоръчаното писмо, което представлявало нарушение на условие за форма, предвидено в португалското законодателство. Освен това г-н Henderson не удостоверил лично връчването на документа за образуване на съдебно производство пред Tribunal de Comarca de Faro (Окръжен съд Фаро) и не знаел кой е получил писмото, с което се извършва връчването, така че не е бил запознат с образуването срещу него производство. От друга страна, не му е изпратен формуляр-образецът, предвиден в приложение II към Регламент № 1393/2007. При това положение той не е бил уведомен за правото си да не приеме връчването на съдебен документ, съставен единствено на португалски език, тъй като в случая се изисквало превод на английски или ирландски език. Впрочем съгласно практиката на Supremo Tribunal de Justiça (Върховен съд, Португалия) подобен порок водел до недействителност на връчването. Според г-н Henderson всяко от тези нарушения представлявало не само неизпълнение на съществено изискване, но и нарушение на правото му на защита. Тези нарушения можело да бъдат поправени само с ново, редовно по формата си връчване.
- 37 С определение от 29 януари 2015 г. запитващата юрисдикция отхвърля тези доводи и така потвърждава обжалваното определение.
- 38 На 13 февруари 2015 г. г-н Henderson иска преразглеждане на това определение, като поддържа, че то противоречи на правото на Съюза, и по-специално на изискванията на Регламент № 1393/2007.
- 39 Запитващата юрисдикция счита, от една страна, че целта на обратната разписка, която не е била върната в случая, е да се докаже, че съдебният документ е бил връчен на адресата му и да се установи достоверна дата на това връчване. От друга страна, тази юрисдикция констатира, че изпратеното до г-н Henderson писмо с обратна разписка не е било придружено от формуляр-образец, предвиден в приложение II към Регламент № 1393/2007, така че ответникът не е бил уведомен за правото си да не приеме връчвания му документ.
- 40 В това отношение запитващата юрисдикция иска да се установи дали документът, предоставен в случая от пощенските служби на държавата членка по пребиваване на адресата на връчването, може да поправи липсата на обратна разписка, при положение че съдържа подписа на лицето, което е получило препоръчаното писмо, и е посочена датата, на която то е получено.
- 41 На второ място, тя повдига въпроса за съвместимостта с Регламент № 1393/2007 на разпоредба от вътрешното право, съгласно която връчването по пощата се счита за валидно, когато обратната разписка е подписана и датирана, дори от трето лице, като се има предвид, че до доказване на противното от адресата на документа се приема, че писмото действително е предадено от това трето лице на адресата на датата, посочена в обратната разписка, в случая 22 юли 2014 г.
- 42 На трето място, запитващата юрисдикция иска да се установи дали национална правна уредба, която предвижда, че неизпълнението на съществено изискване, каквото е липсата на формуляр-образец, съдържащ се в приложение II към Регламент № 1393/2007, води до недействителност на връчването, но че тази недействителност може да бъде обявена само ако

бъде изтъкната в срока, предвиден в същата правна уредба, а именно в случая в 20-дневен срок, считано от датата, на която връчването се счита за извършено, отговаря на изискванията на Регламент № 1393/2007.

43 При тези обстоятелства Tribunal da Relação de Évora (Апелативен съд Евора), решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

- „1) Може ли португалски съд, който разглежда гражданско дело, заведено срещу гражданин, пребиваващ в друга държава — членка на Европейския съюз, и е разпоредил призоваването на този гражданин по същото дело посредством препоръчано писмо с обратна разписка, но обратната разписка не е върната, да приеме с оглед на [Регламент № 1393/2007] и на основополагащите го принципи, че призоваването е извършено надлежно, като се основе на документите, които са изпратени от съответната пощенска служба в държавата по пребиваване на адресата и доказват, че препоръчаното писмо с обратна разписка е връчено на този адресат?
- 2) В посочения в първия въпрос случай, противоречи ли на [Регламент № 1393/2007] и на принципите, които са в основата му, прилагането на член 230 от португалския Гражданскопроцесуален кодекс?
- 3) Противоречи ли на [Регламент № 1393/2007] и на принципите, които са в основата му, прилагането по настоящия спор на член 191, параграф 2 от португалския Гражданскопроцесуален кодекс?“.

По преюдициалните въпроси

Предварителни бележки

- 44 В началото следва да се отбележи, че запитващата юрисдикция е констатирала, че препоръчаното писмо, изпратено до г-н Henderson на адреса му на пребиваване в Ирландия с оглед на връчването на документа за образуване на съдебно производство пред Tribunal de Comarca de Faro (Окръжен съд Фаро), не е било придружено от формуляр-образец, предвиден в приложение II към Регламент № 1393/2007.
- 45 При все това, от една страна, третият въпрос се отнася до последиците, които сезираната в предаващата държава членка юрисдикция трябва да изведе от подобен порок.
- 46 От друга страна, в случай че на този въпрос се отговори, че подобен порок води до недействителност на процедурата по връчване съгласно предвиденото по принцип в това отношение в португалската правна уредба, не би следвало Съдът да се произнася по първите два преюдициални въпроса, които се отнасят до специфични процедурни аспекти при връчване по пощата.
- 47 При тези обстоятелства на първо място следва да се разгледа третият въпрос.

По третия въпрос

- 48 С третия си преюдициален въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали Регламент № 1393/2007 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство, съгласно която, в случай че съдебният документ, който е връчен на ответник, пребиваващ на територията на друга държава членка, не е бил съставен или придружен от превод на език, който ответникът разбира, или на официалния

език на държавата членка адресат, или, при наличие на няколко официални езика в тази държава членка, на официалния език или на един от официалните езици на мястото, където трябва да се извърши връчването, липсата на формуляр-образец, съдържащ се в приложение II към този регламент, води до недействителност на посоченото връчване, но тази недействителност трябва да бъде изтъкната от същия ответник в определен срок или със самото образуване на съдебното производство преди всякаква защита по същество.

- 49 В това отношение следва да се припомни, че Регламент № 1393/2007 изрично предвижда в член 8, параграф 1, че адресатът на документа, който трябва да се връчи, има възможност да откаже да го приеме, ако въпросният документ не е написан или преведен на един от езиците, които се предполага, че неговият адресат разбира.
- 50 В този контекст Съдът вече е приел, че възможността да се откаже приемането на документа, който трябва да се връчи, представлява право на адресата на този документ (вж. в този смисъл решение от 16 септември 2015 г., *Alpha Bank Cyprus*, C-519/13, EU:C:2015:603, т. 49 и определение от 28 април 2016 г., *Alta Realitat*, C-384/14, EU:C:2016:316, т. 61).
- 51 Освен това, както Съдът е подчертал, правото да се откаже приемането на документ, който трябва да се връчи, произтича от необходимостта да се зачита правото на защита на адресата на този документ в съответствие с изискванията за справедлив процес по член 47, втора алинея от Хартата на основните права на Европейския съюз и по член 6, параграф 1 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г. (вж. в този смисъл определение от 28 април 2016 г., *Alta Realitat*, C-384/14, EU:C:2016:316, т. 73). Всъщност, макар основната цел на Регламент № 1393/2007 да е да се подобри ефективността и бързината на съдебните производства и да се осигури добро правораздаване, Съдът е приел, че посочените цели не следва да се постигат чрез накръняване по какъвто и да било начин на действителното зачитане на правото на защита на адресатите на разглежданите документи (вж. в този смисъл решение от 16 септември 2015 г., *Alpha Bank Cyprus*, C-519/13, EU:C:2015:603, т. 30 и 31 и определение от 28 април 2016 г., *Alta Realitat*, C-384/14, EU:C:2016:316, т. 48 и 49).
- 52 При това положение е важно да се гарантира не само действителното и ефективно получаване на разглеждания документ от неговия адресат, но и възможността на същия да се запознае и да разбере напълно и ефективно смисъла и обхвата на предявения срещу него в чужбина иск, така че да може надлежно да подготви защитата си и да предяви правата си в предаващата държава членка (решение от 16 септември 2015 г., *Alpha Bank Cyprus*, C-519/13, EU:C:2015:603, т. 32 и цитираната съдебна практика и определение от 28 април 2016 г., *Alta Realitat*, C-384/14, EU:C:2016:316, т. 50).
- 53 Все пак, за да може правото на отказ по член 8, параграф 1 от Регламент № 1393/2007 да породи надлежно своите последици, е необходимо адресатът на документа да бъде надлежно уведомен, предварително и писмено, за съществуването на това право (вж. в този смисъл решение от 16 септември 2015 г., *Alpha Bank Cyprus*, C-519/13, EU:C:2015:603, т. 50 и 54 и определение от 28 април 2016 г., *Alta Realitat*, C-384/14, EU:C:2016:316, т. 62 и 66).
- 54 В системата, въведена с Регламент № 1393/2007, тази информация му се предоставя посредством формуляр-образец, съдържащ се в приложение II към този регламент (вж. в този смисъл решение от 16 септември 2015 г., *Alpha Bank Cyprus*, C-519/13, EU:C:2015:603, т. 50 и определение от 28 април 2016 г., *Alta Realitat*, C-384/14, EU:C:2016:316, т. 62).
- 55 Относно обхвата, който трябва да се признае на този формуляр-образец, Съдът вече е приел, че Регламент № 1393/2007 не предвижда никакво изключение за използването му (вж. в този смисъл решение от 16 септември 2015 г., *Alpha Bank Cyprus*, C-519/13, EU:C:2015:603, т. 45 и определение от 28 април 2016 г., *Alta Realitat*, C-384/14, EU:C:2016:316, т. 59).

- 56 От това съображение и от описаната в точки 53 и 54 от настоящото решение цел на формуляр-образеца, съдържащ се в приложение II към Регламент № 1393/2007, Съдът е стигнал до извода, че получаващият орган е длъжен при всички обстоятелства и без да разполага със свобода на преценка в това отношение, да информира този адресат на документ за правото му да откаже да приеме същия, като системно използва за тази цел посочения формуляр-образец (вж. в този смисъл решение от 16 септември 2015 г., *Alpha Bank Cyprus*, C-519/13, EU:C:2015:603, т. 58 и определение от 28 април 2016 г., *Alta Realitat*, C-384/14, EU:C:2016:316, т. 68).
- 57 Освен това, в случай че получаващият орган, който следва да извърши връчването на въпросния документ на неговия адресат, пребиваващ в друга държава членка, не е приложил формуляр-образеца, съдържащ се в приложение II към Регламент № 1393/2007, този пропуск не може да доведе до недействителност на документа, който трябва да се връчи, нито на процедурата по връчване, като се има предвид, че подобна последица би била несъвместима с преследваната от този регламент цел, състояща се в това да се предвиди пряк, бърз и ефикасен начин на предаване на документи по граждански и търговски дела между държавите членки (вж. в този смисъл решение от 16 септември 2015 г., *Alpha Bank Cyprus*, C-519/13, EU:C:2015:603, т. 60—66).
- 58 В замяна на това, тъй като изпращането на посочения формуляр-образец представлява съществено изискване, предназначено да гарантира правото на защита на адресата на документа, липсата на този формуляр-образец трябва да се поправи от получаващия орган в съответствие с разпоредбите, предвидени в Регламент № 1393/2007. Така той трябва незабавно да уведоми адресата на документа за правото му да откаже да приеме този документ, като му изпрати съгласно член 8, параграф 1 от посочения регламент същия формуляр-образец (вж. в този смисъл решение от 16 септември 2015 г., *Alpha Bank Cyprus*, C-519/13, EU:C:2015:603, т. 67, 70, 72 и 74 и определение от 28 април 2016 г., *Alta Realitat*, C-384/14, EU:C:2016:316, т. 71).
- 59 Въпреки че делата, по които са постановени решение от 16 септември 2015 г., *Alpha Bank Cyprus* (C-519/13, EU:C:2015:603) и определение от 28 април 2016 г., *Alta Realitat* (C-384/14, EU:C:2016:316), се отнасят до процедура по връчване на документ по раздел 1 на глава II от Регламент № 1393/2007 за предаване на документа между определени от държавите членки предаващи и получаващи органи, както е видно от изричния текст на член 8, параграф 4 от този регламент, същите правила важат и за начините на връчване на съдебни документи по раздел 2 на същата глава.
- 60 Следователно, от една страна, задължителното и системното използване на формуляр-образеца, съдържащ се в приложение II към Регламент № 1393/2007, се прилага за начините на връчване по глава II, раздел 2 от този регламент и от друга страна, неизпълнението на това задължение не води до недействителност на връчването, нито на процедурата по връчване.
- 61 Това се отнася по-специално за хипотезата като тази в главното производство, при която връчването е извършено чрез пощенски услуги на основание член 14 от посочения регламент, съдържащ се в този раздел 2 на глава II.
- 62 При това положение национална правна уредба като разглежданата в главното производство не може, без да нарушава Регламент № 1393/2007, да предвижда, че липсата на формуляр-образеца, съдържащ се в приложение II от Регламент № 1393/2007, трябва да се санкционира с недействителност, когато същевременно предвижда, че последната може да бъде поправена с изтичането на определен срок или с непредприемането на действия от адресата на документа.

- 63 Всъщност въпреки посочените нюанси, така или иначе тази правна уредба, която по принцип издига недействителността като последица от липсата на формуляр-образец, съдържащ се в приложение II от Регламент № 1393/2007, се оказва несъвместима със системата, въведена с този регламент, и с преследваната от него цел, както бе посочено в точки 57 и 60 от настоящото решение.
- 64 Освен това, както отбелязва генералният адвокат в точка 58 от своето заключение, не могат да се направят надлежно изводи от обстоятелството, че в определен срок адресатът не е възразил срещу подобна липса, тъй като именно поради липсата на посочения формуляр не е сигурно, че заинтересованото лице действително е узнало за правото си да откаже да приеме връчването.
- 65 Следователно недостигът на информация, произтичащ от посочената липса, може да се проправи надлежно само със своевременното изпращане в съответствие с разпоредбите на Регламент № 1393/2007 на формуляр-образец, съдържащ се в приложение II.
- 66 Във всички случаи, както правилно отбелязва Комисията, национална правна уредба като разглежданата в главното производство е несъвместима с разпоредбата на член 19, параграф 4 от посочения регламент.
- 67 С оглед на всички изложени съображения на третия въпрос следва да се отговори, че Регламент № 1393/2007 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство, съгласно която, в случай че съдебният документ, който е връчен на ответник, пребиваващ на територията на друга държава членка, не е бил съставен или придружен от превод на език, който ответникът разбира, или на официалния език на държавата членка адресат, или, при наличие на няколко официални езика в тази държава членка, на официалния език или на един от официалните езици на мястото, където трябва да се извърши връчването, липсата на формуляр-образец, съдържащ се в приложение II към този регламент, води до недействителност на посоченото връчване, но тази недействителност трябва да бъде изтъкната от същия ответник в определен срок или със самото образуване на съдебното производство преди всякаква защита по същество.
- 68 Същевременно този регламент изисква подобна липса да бъде поправена в съответствие с предвидените в него разпоредби посредством изпращането на заинтересованото лице на формуляр-образец, съдържащ се в приложение II към посочения регламент.

По първия и втория въпрос

- 69 С оглед на отговора, даден на третия въпрос, Съдът следва да се произнесе и по поставените втори и трети въпрос.
- 70 С тези въпроси, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали Регламент № 1393/2007 трябва да се тълкува в смисъл, че връчване чрез пощенски услуги на документ за образуване на съдебно производство е валидно дори когато обратната разписка на препоръчаното писмо не е върната на подателя и се оказва, че писмото е получено не от адресата на документа, а от трето лице.
- 71 За да се даде отговор на тези въпроси, следва да се отбележи преди всичко, че Регламент № 1393/2007 предвижда изчерпателно различните начини на връчване на съдебни документи, като урежда приложимите за тях правила, без да установява йерархическа съподчиненост между тях (вж. в този смисъл решения от 9 февруари 2006 г., Plumex, C-473/04, EU:C:2006:96, т. 20—22 и от 19 декември 2012 г., Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, т. 31 и 32). Сред тези начини е и разглежданото в главното производство връчване чрез пощенски услуги, уредено основно в член 14 от посочения регламент.

- 72 Така Съдът вече е приел, че разпоредбите на Регламент № 1393/2007 трябва да се тълкуват така, че да се гарантира във всеки конкретен случай справедлив баланс между интересите на заявителя и тези на ответника — адресат на документа, посредством съвместяване на целите за ефикасност и бързина на предаването на процесуални документи с изискването да се гарантира адекватно право на защита на адресата на тези документи, по-специално посредством гаранцията за действително и ефективно получаване на същите документи (решение от 16 септември 2015 г., Alpha Bank Cyprus, C-519/13, EU:C:2015:603, т. 33 и цитираната съдебна практика).
- 73 Последните изисквания са особено важни, що се отнася, както е случаят в главното производство, до връчването на документ за започване на производството, доколкото е необходимо адресатът на документа да бъде уведомен, че срещу него е образувано съдебно производство в друга държава членка, и да разбере смисъла, обхвата и процесуалния ред, по-специално в областта на сроковете във връзка с това производство срещу него, за да може надлежно да се защити.
- 74 Относно първия аспект на първите два поставени въпроса, свързан с обстоятелството, че обратната разписка на препоръчаното писмо за връчване на документа за образуване на съдебно производство не е върната на органа в предаващата държава членка, който е предприел това връчване, следва да се отбележи, че Регламент № 1393/2007 предвижда в член 14, че връчването чрез пощенски услуги на съдебен документ на лице, което пребивава в друга държава членка, се извършва по принцип с препоръчаното писмо с обратна разписка.
- 75 Всъщност законодателят на Съюза е счел, че подобни изисквания могат да дадат на адресата гаранцията, че той действително получава препоръчаното писмо, съдържащо връчвания документ, и едновременно с това да бъдат надеждно доказателство за подателя за редовността на процедурата.
- 76 По-специално препоръчаното писмо позволява проследяване на различните етапи на движението му до адресата. Що се отнася до обратната разписка, която се попълва към момента, в който този адресат или евентуално неговият представител получи писмото, тя съдържа датата и мястото на връчване, както и качеството и подписа на лицето, което е получило писмото. След това обратната разписка се връща на подателя, като така той се запознава със съдържащите се в нея данни и получава възможност да ги докаже при оспорване.
- 77 Следователно обратната разписка на препоръчаното писмо представлява доказателство за получаването на връчвания съдебен документ от неговия адресат в държавата членка по местоназначение и за реда и условията за връчването на документа.
- 78 Все пак, както е видно от самия текст на член 14 от Регламент № 1393/2007, не е необходимо връчването чрез пощенски услуги да бъде извършвано непременно с препоръчано писмо с обратна разписка.
- 79 Всъщност посочената разпоредба уточнява, че подобно връчване може да се извърши и посредством „друга равностойна услуга“ по отношение на препоръчаното писмо с обратна разписка.
- 80 За да се определят смисълът и обхватът на израза „друга равностойна услуга“ по смисъла на посочения член 14, следва да се уточни, че от целта на тази разпоредба, описана в точки 75—77 от настоящото решение, е видно, че като „друга равностойна услуга“ може да се квалифицира всеки начин на връчване на съдебен документ и всяко средство за доказването му, които дават гаранции, сравними с тези на изпращането по пощата на препоръчано писмо с обратна разписка.

- 81 По-конкретно алтернативният начин на предаване на документа трябва да дава същото равнище на сигурност и надеждност като препоръчано писмо с обратна разписка както относно получаването на документа от неговия адресат, така и относно обстоятелствата по получаването му.
- 82 Всъщност в интерес на бързината на съдебните производства е необходимо да се следи, доколкото е възможно, за това адресатът действително да получи документа, който трябва да се връчи, и подателят да може надеждно да докаже получаването му.
- 83 Така при спор подателят ще трябва да докаже редовността на процедурата по връчване посредством материалните елементи във връзка с предаването на документа, като предаващата държава членка трябва да прецени дали тези елементи са релевантни с оглед на конкретните обстоятелства във всеки конкретен случай.
- 84 Следователно фактът, че в случая обратната разписка не е върната, не може сам по себе си да опорочи процедурата по изпращане по пощата, тъй като изпълнението на това изискване може да бъде заместено с документ, който дава равностойни гаранции.
- 85 При все това запитващата юрисдикция, сезирана в предаващата държава членка, трябва да следи за това наведените за тази цел доказателства да потвърждават, че адресатът е получил разглеждания документ при условия, при които е зачетено правото му на защита.
- 86 Относно втория аспект на втория и третия въпрос, свързан с обстоятелството, че в случая препоръчаното писмо, съдържащо документа, който трябва да се връчи, е получено в държавата членка по местоназначение, не от адресата на този документ, а от трето лице, следва да се отбележи, че член 14 от Регламент № 1393/2007 не съдържа изрично указание в това отношение.
- 87 Така или иначе от член 19, параграф 1, буква б) от същия регламент може да се направи изводът, че документът, който трябва да се връчи, може да се даде не само лично на адресата, но и в негово отсъствие на лице, което се намира на мястото му на пребиваване.
- 88 Впрочем на практика личното връчване на ответника невинаги е възможно. Следователно Регламент № 1393/2007 не изключва възможността при определени обстоятелства трето лице да получи въпросния документ.
- 89 В такъв случай обаче трябва да се следи за това да са спазени всички гаранции, необходими за ефективното зачитане на правото на защита на адресата на документа.
- 90 *A fortiori* при положение като това в главното производство, при което ответникът не се е явил на първото съдебно заседание, датата на което е уточнена във връчения му по пощата документ, от основно значение е да се установи, че от една страна, посоченият ответник действително е получил документа за започване на производството, позволяващ му както да узнае, че срещу него е образувано съдебно производство в друга държава членка, така и да си изясни предмета и основанието на искането, и от друга страна, че е разполагал с достатъчно време, за да подготви защитата си.
- 91 Впрочем това зачитане на правото на защита на ответника в неприсъствено производство, което е посочено по-специално в член 19, параграф 1 от Регламент № 1393/2007, отговаря на целта, преследвана от разпоредбите на други актове на Съюза относно съдебното сътрудничество по граждански и търговски дела, какъвто е Регламент № 44/2001, в чийто член 34, точка 2 предполага и че въпросният документ трябва предварително да е връчен на този ответник (вж.

в този смисъл определение от 28 април 2016 г., *Alta Realitat*, C-384/14, EU:C:2016:316, т. 86 и цитираната съдебна практика и решение от 7 юли 2016 г., *Lebek*, C70/15, EU:C:2016:524, т. 41 и цитираната съдебна практика.)

- 92 Както отбелязва генералният адвокат в точка 36 от своето заключение, въпросът дали документът за образуване на съдебно производство е връчен по такъв начин, че ответникът действително да е имал възможност да се запознае с него, има решаващо значение, за да се прецени дали постановеният впоследствие съдебен акт може да се счита за подлежащ на изпълнение.
- 93 При тези обстоятелства, ако трето лице може валидно да получи съдебния документ от името и за сметка на адресата, все пак тази възможност трябва да бъде запазена за ясно очертани хипотези, за да се осигури надлежното зачитане на правото на защита на посочения адресат.
- 94 Ето защо понятието „пребиваване“ по смисъла на Регламент № 1393/2007 трябва да се разбира в смисъл на отнасящо се до мястото, на което адресатът на документа живее и пребивава обичайно.
- 95 Освен това, подобно на предвиденото в член 14, параграф 1, буква а) от Регламент № 805/2004 по отношение на връчването на документа за образуване на съдебно производство в областта на безспорните вземания, възможността за трето лице да приеме съдебен документ вместо неговия адресат, е приложима само за пълнолетните лица, намиращи се на адреса на пребиваване на адресата, било то членове на неговото семейство, живеещи на същия адрес, или лица, наети от него на работа на този адрес.
- 96 Наистина е разумно да се смята, че тези лица действително ще предадат въпросния документ на неговия адресат.
- 97 Случаят обаче не е непременно такъв по отношение на другите трети лица, каквито са обитателите на съседна сграда или лица, пребиваващи в същата сграда, в която адресатът живее в апартамент. Получаването на документ от трето лице, при което не са налице достатъчни гаранции, че адресатът действително ще бъде уведомен своевременно, не може да се счита за достатъчно надеждно с оглед на прилагането на Регламент № 1393/2007.
- 98 Във всички случаи, дори да са изпълнени условията, посочени в точки 93—96 от настоящото решение, и вследствие на това връчването да изглежда редовно, адресатът на документа запазва възможността си да докаже с всички допустими доказателствени средства пред сезираната в предаващата държава членка юрисдикция, че не е имал възможност нито действително да узнае, че срещу него е образувано съдебно производство в друга държава членка, нито да си изясни предмета и основанието на искането, нито да разполага с достатъчно време, за да подготви защитата си. Запитващата юрисдикция следва да прецени относимостта на тези доказателства, като надлежно вземе предвид всички обстоятелства в конкретния случай.
- 99 Предвид всички изложени съображения на първите два поставени въпроса следва да се отговори, че Регламент № 1393/2007 трябва да се тълкува в смисъл, че връчването чрез пощенски услуги на документ за образуване на съдебно производство е валидно дори когато:
- обратната разписка на препоръчаното писмо, съдържащо документа, който трябва да се връчи на неговия адресат, е била заместена с друг документ, при условие че последният дава равностойни гаранции в областта на предоставянето на информация и доказването. Запитващата юрисдикция, сезирана в предаващата държава членка, трябва да се увери, че адресатът е получил разглеждания документ при условия, при които е зачетено правото му на защита;

- документът, който трябва да се връчи, не е връчен лично на неговия адресат, доколкото е връчен на пълнолетно лице, намиращо се на адреса на обичайното пребиваване на адресата в качеството на член на неговото семейство или на лице, наето от него на работа. При необходимост посоченият адресат може да докаже с всички допустими доказателствени средства пред сезираната в предаващата държава членка юрисдикция, че не е имал възможност нито действително да узнае, че срещу него е образувано съдебно производство в друга държава членка, нито да си изясни предмета и основанията на искането, нито да разполага с достатъчно време, за да подготви защитата си.

По съдебните разноски

- 100 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (десети състав) реши:

- 1) Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 година относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1348/2000 на Съвета трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство, съгласно която, в случай че съдебният документ, който е връчен на ответник, пребиваващ на територията на друга държава членка, не е бил съставен или придружен от превод на език, който ответникът разбира, или на официалния език на държавата членка адресат, или, при наличие на няколко официални езика в тази държава членка, на официалния език или на един от официалните езици на мястото, където трябва да се извърши връчването, липсата на формуляр-образец, съдържащ се в приложение II към този регламент, води до недействителност на посоченото връчване, но тази недействителност трябва да бъде изтъкната от същия ответник в определен срок или със самото образуване на съдебното производство преди всякаква защита по същество.

Същевременно този регламент изисква подобна липса да бъде поправена в съответствие с предвидените в него разпоредби посредством изпращането на заинтересованото лице на формуляр-образец, съдържащ се в приложение II към посочения регламент.

- 2) Регламент № 1393/2007 трябва да се тълкува в смисъл, че връчването чрез пощенски услуги на документ за образуване на съдебно производство е валидно дори когато:
  - обратната разписка на препоръчаното писмо, съдържащо документа, който трябва да се връчи на неговия адресат, е била заместена с друг документ, при условие че последният дава равностойни гаранции в областта на предоставянето на информация и доказването. Запитващата юрисдикция, сезирана в предаващата държава членка, трябва да се увери, че адресатът е получил разглеждания документ при условия, при които е зачетено правото му на защита;
  - документът, който трябва да се връчи, не е връчен лично на неговия адресат, доколкото е връчен на пълнолетно лице, намиращо се на адреса на обичайното пребиваване на адресата в качеството на член на неговото семейство или на лице, наето от него на работа. При необходимост посоченият адресат може да докаже с

всички допустими доказателствени средства пред сезираната в предаващата държава членка юрисдикция, че не е имал възможност нито действително да узнае, че срещу него е образувано съдебно производство в друга държава членка, нито да си изясни предмета и основанието на искането, нито да разполага с достатъчно време, за да подготви защитата си.

Подписи